

A magyar gyapot 1934-ben ^[1]

„Talán mindannyian megérjük még, hogy ruházódásunknak ez a fő anyaga magyar pamutból fog készülni.” – Már a '30-as években is bizkodtak abban, hogy a hazai gyapottermesztés megoldhatja textiliparunk nyersanyagkérdését, és magyar alapanyagból előállíthatunk magyar pamutot. Az itt közölt, 1934–1935-ben keletkezett dokumentumok a gyapottermesztés megindítására tesznek javaslatot, de a kísérlet kudarcáról is beszámolnak.

Bevezetés

Egy epizód a magyar gyapot történetéből

A megfogalmazás az '50-es évek hírhedtté vált gyapotterületét idézi, pedig nem azokból az évekből származik. *Dr. Buday Goldberger Leó* mondta a magyar országgyűlés felsőházának 1934. június 15-i ülésén.

Ebben az évben a textilipari szakmában különösen sokat foglalkoztak a nyersanyagkérdéssel.

A textilipar magyarországi fejlődését - többek között - az is késleltette, hogy szinte valamennyi nyersanyagból behozatalra szorult. A kender volt az egyetlen fonóanyag, amelyből Magyarország termelése fedezte a belföldi szükségletet, és még exportra is maradt. A gyapjúszükségletet a hazai termelés csak részben fedezte, finomabb minőségű gyapjuszövetet importból, főleg a tengerentúlról hoztak be. Állami beavatkozás következtében 1936-1938-tól a gyapjúszükséglet felét hazai felvásárlással kellett biztosítani. A klasszikus fonóanyagot, a lent is exportból szerezték be, de a nagyobb teljesítményű gépek meghonosodásával a lent visszaszorította az olcsóbb pamut.

A textilipar legelterjedtebb fonóanyaga a pamut, ennek alapanyaga a gyapot. A magyar gyárak a gyapotot kizárólag külföldről, a trópusi országokból, a Szovjetunióból és az Amerikai Egyesült Államokból szerezték be, nemes valuta ellenében. Többször is megkísérelték a gyapottermelés meghonosítását, de ezek a próbálkozások rendre kudarcot vallottak.

A gyapot hazai termesztésének meghonosításával a 18. századtól kezdve foglalkoztak.^[1] ^[2] Az 1920-as évek közepére nyilvánvalóvá vált, hogy az itteni éghajlati viszonyok között a gyapot nem terem meg. A termesztésére indított állami kísérleteket leállították.

A legrégebbi és legnagyobb magyar textilgyár tulajdonosa és vezérigazgatója, *Dr. Buday Goldberger Leó* számára is a nyersanyagkérdés jelentette a legnagyobb gondot. Az 1784-ben alapított cég közel egy és negyed évszázadig csupán textilfestéssel és kikészítéssel foglalkozott. *G. Leó* létesített fonó- és szövőgyárat, ami óriási lépést jelentett a nagyvállalat kibontakozásához, de a nyersanyagkérdés ezt követően még égetőbbé vált. A *Goldberger Sám. F. és Fiai Rt.* kelenföldi fonó- és szövőgyárában elsősorban gyapotot dolgoztak fel, amelynek nyersanyagát az USA-ból, Egyiptomból és Brazíliából szerezték be. Ahhoz, hogy a drága importanyagot beszerezhessek, meg kellett termelni a vásárláshoz szükséges nemes valutát, ezt pedig csak úgy érthették el, hogy az exportot mindenáron növelték.

A fonoda és szövőde üzeme helyezésére 1930-ra fejeződött be. *Goldberger Leó* ekkor már a magyar közéletben igen jelentős befolyással rendelkezett. A gazdasági intézmények és egyesületek egész sorában töltött be vezető tisztséget. A *Magyar Textil-gyárosok Országos Egyesületének* elnöke, a *Gyáripárosok Országos Szövetsége* (GYOSZ) és a *Magyar Kereskedelmi Intézet* igazgatósági tagja, a *Magyar Nemzeti Bank* főtanácsosa, a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* igazgatóságának tagja, kormányfőtanácsos, felsőházi tag. Miután vállalatában kialakította a vertikális üzemet, egyre többet foglalkozott a nyersanyagkérdéssel.

1931-ben ismét bevezették a kötött devizagazdálkodást. Az arany- és devizakészleteket zárolták, a pengő szabad átváltását megszüntették, a deviza ki- és befizetéseket csak a Magyar Nemzeti Bank útján engedélyezték. Létrehozták az MNB által kezelt Külföldi Hitelezők Alapját. A magyar vállalatok a külföldre esedékes tartozásaikat és azok kamatait ide fizették be pengőben, és azok deviza-ellenértéke felett az MNB rendelkezett. A külföldi tartozásokat nem fizették ki, a hitelező csak Magyarországon vásárolhatta le a pénzt.

Devizakímélés céljából 1931-től kliring-szerződéseket kötöttek, ami együtt járt a kereskedelem mennyiségi szabályozásával, pontos kiviteli és behozatali kontingensek megállapításával. 1935-ben Magyarország külkereskedelmének 63%-át kliring-elszámolással bonyolították le.

A textilgyárosok elkezdték keresni a lehetőségeket a nyersanyagkérdés megoldására. Nagyszabású tervek születtek arra nézve, hogy a pamutipar nyersanyagát hazai termékekkel pótolják. Elsőként a lenmagszalma feldolgozás merült fel.

A lent kétféle változatban termesztik: lenrostra és lenmagra. A lenmag szalmáját próbálták feldolgozni fonható terméké.

„A magyar pamutfeldolgozó ipar nyersanyaggal való ellátása a bankzárlat óta legfontosabb problémánk egyike. A kormány mindent elkövet, hogy ne legyen nyersanyaghiány, de a pamutfonó ipar is foglalkozik avval, hogyan lehetne hazai földön a mezőgazdaság bekapcsolásával olyan anyagot termelni, amely egyenértékű a pamuttal, és pamuttal keverve vagy anélkül is teljesen használható.” - írta a *Magyar Kurír* 1934. március 29-i számában. Egész Európában foglalkoznak ezzel a dologgal - fejtette ki a továbbiakban -, az értéktelen lenszalmát dolgozzák fel úgy, hogy az fonható, szőhető, festhető és nyomható, ráadásul olcsóbb, mint a pamut.

Ugyanezen a napon a *Pesti Tőzsde* című újság arról tudósított, hogy a *Magyar Pamutipar Rt.* és a *Goldberger gyár* már kotonizál. Ezek olyan eljárások, „melyeknek segítségével ipari növényekből, elsősorban a mezőgazdaság részére csekély értékű képviselő maglenszalmából a textilipari feldolgozás szempontjából értékes lenrostot kiválasztják, és a pamuthoz hasonlóan feldolgozhatóvá, fonhatóvá és szőhetővé teszik, pamutosítják.” Az újság szerint *Goldbergerék* egy torinói cég eljárását alkalmazzák, egyelőre kísérleti stádiumban.

A *Honi Ipar* 1934 áprilisában, a *Goldberger* gyárban tett látogatás után már arról tudósított, hogy az előállított rost pamutáru pótlására kevéssé szolgál, inkább lenáruszerű. Csak pamuttal keverve használható, illetve dolgozható fel a pamutipari gépeken, vékonyabb fonal a kevert anyagból nem készíthető.

A lenmagrost kérdése a szakmán belül még pártoskodást is szított. A *Textilfutár* 1934 májusában *Goldbergeréket* vette célba: hiába *heurékáznak*, nem az ő találmányuk ez az eljárás, és különben sem jó semmire. „*Írásaink esztendőik óta követelik, hogy textiliparunk nyersanyagát lehetőleg hazai területen állítsuk elő.*” *Szurday Róbertnek*, a Magyar Pamutipar Rt. igazgatójának útmutatása szerint részint a hazai pamuttermelés meghonosítását, részint nagyobb területű selyem-, len- és gyapjúkultúra megteremtését kívánják. - állította a „*Szurday-párt*” orgánuma. *Goldbergerék* új nyersanyaga nem segít a magyar nyersanyagellátáson. Különben is, mindössze 14 000 holdon termelnek lenszalmát, és 60 000 holdnyi termékük nem elég. A lenszalma-rost feltárás költséges és nem produkál a pamuttal egyenértékű fonalat. „*Ez a szalma tüzelőnek volt egyedül alkalmas, és az is marad.*”

1934. május 27-én a *Nemzeti Figyelő* újságírója látogatott el *Goldbergerék* gyárába. *G. Leó* megmutatta neki a kísérleti termeléssel elkészült *Macollinnak* elnevezett anyagot, ami „*selymes, pamutszerű*” volt. *G. Leó* elmondta, nem tartja csodaszernek ezt a pamutpótló anyagot, de jelentősége tulajdonít neki. Jól járnának a gazdák, mert a lenmagszalma mázsájáért plusz három pengőt kapnának, a gyárak pedig mintegy 600 000 dollár devizát jelentő nyerspamutot takaríthatnának meg. Ez az éves pamutszükségletnek egytized része. Hogy mi legyen a kilenctizeddel? „*De nekem erre is van proпозиcióm: termeljünk gyapotot Magyarországon!*” - mondta *Goldberger Leó* az újságíróknak. A közbevetésre, miszerint az eddigi kísérletek nem sok eredményre vezettek, így válaszolt: „*Ez nem jelent semmit - cáfol meg határozottan!* - *Eppen most, a cég százötven éves jubileuma alkalmából bocsátottam tízezer pengőt az Országos Mezőgazdasági Kamara rendelkezésére pamuttermelési kísérletek céljaira. Valamikor azt mondták, hogy a cukorrépát csak a Vág völgyében lehet termelni Magyarországon, s ma termelik jóformán az egész országban. Bulgáriában sem termeltek eddig pamutot, s most már kezdik általánosan bevezetni. Meg vagyok győződve, hogy a magyarországi kísérletek is teljes eredményre fognak vezetni: hat millió dollár érdemes arra, hogy foglalkozzunk komolyan a kérdéssel.*”

Egyelőre sem a lenszalma-, sem a pamuttermelés nem hozott sikert. A *Textil Ipar* júniusi száma cáfolta azt az egyik közgazdasági lapban megjelent híresztelést, hogy megalakult volna a *Magyar Lenpamutipar Rt.*, 150 000 pengő alaptőkével, a lenszalma-kotonizálás gyáripari hasznosítása céljából, állítólag a *Magyar-Egyiptomi Kereskedelmi Rt.* kezdeményezésére, és a *Linum-Taussig* gyár volt cégvezetőjének, *Rubin Jánosnak* a vezetésével. „*A lenszalma kotonizálásának kérdése még koránt sincs abban a stádiumban, hogy ezzel kapcsolatban konkrétumokról lehetne beszélni.*” - figyelmeztetett az újság.

„Egyelőre óva intjük a gazdát a kockázatos kísérletezéstől.”

A pamuttermesztés kérdésében *dr. Koós Mihály* ny. államtitkár, az *Országos Mezőgazdasági Kamara* igazgatója nyilatkozott a *Közgazdaság* című újságnak, 1934. július 4-én. A magyar gyapottermesztési kísérletekről elterjedt hírek nagy érdeklődést váltottak ki. „*Nemcsak a magyar mezőgazdaság esetleges új termelési ágáról és ennek esélyeiről van szó, hanem egy fejlődő, nagy magyar iparág nyersanyagellátásáról is.*”

Az eredménytelen kísérletek mindenkit kétérdővé tettek, az Országos Mezőgazdasági Kamara mégis foglalkozott a kérdéssel. Úgy vélték, hogy a kísérleteket eddig nem a megfelelő talajon végezték, és az eredeti, egzotikus termelési helyről származó vetőmagvakat használták. Most már tudták, hogy a gyapot a jobb minőségű, meleg homoktalajokat kedveli, és vannak olyan vetőmagvak, amelyek Európában - Romániában és Bulgáriában - *akklimatizálódtak*. Ezekben az országokban teljes sikerű termelés folyik, így valószínű, hogy a magyar klíma alatt is lehet szó gyapottermelésről. Egy évvel korábban *Kecskeméten* folytak kísérletek Bulgáriából

behozott magvakkal, amelyek a növény kifejlődése, beérése, sőt minősége tekintetében is eredményesnek bizonyultak. Ez azonban a dolognak még csak a növénytani, természetrajzi része. „Nem nyert még megállapítást, hogy a gyapottermelés gazdaságos-e.” Az Országos Mezőgazdasági Kamara kísérletei most ennek tisztázására irányulnak. Jelenleg kilenc birtokon, két-két hold területen folynak próbatermelések, amelyek a gazdaságosság kérdését is tisztáznák akarják - hangsúlyozta a közgazdász.

„Tekintettel arra, hogy ez a kérdés még nincs eldöntve, nem bíztathatunk senkit, hogy nagy költséggel gyapotot próbáljon termelni, és egyelőre óva intjük a gazdát a kockázatos kísérletezéstől.” Köszönet illeti Goldberger Leót, aki az Országos Mezőgazdasági Kamara rendelkezésére bocsátotta a három éves próbatermelés költségeit, 10 000 pengőt.

A fizikai feltételek kedvezőek - mutatott rá dr. Koós Mihály - Románia már exportra is termel gyapotot. Sok más termény, mint a barack, a tengeri, a paprika egzotikus eredetű akklimatizált növény. Miért éppen a gyapotot ne lehetne meghonosítani?

„Ismétlem azonban, hogy ez csak a kérdés természetrajzi oldala, s ma még kétséget kizáróan nem lehet megállapítani, hogy a Szarka Nándor által Kecskeméten bulgáriai magvakból termesztett gyapot valóban nagy átalakulást hoz-e a magyar szövőipar nyersanyagellátásában.” Szarka Nándor kísérletei azonban nem bizonyultak gazdaságosnak, sőt, éppen ráfizetett a pamutüzletre.

A magyar gyapot ügyével a textilesek 1935-től már nem foglalkoztak. A Pesti Tőzsde hasábjain 1934. november 3-án maga Goldberger Leó a nyersanyagkérdésről szólva éppen azt hangsúlyozta, hogy az egyedüli megoldás a deviza előteremtése, az ipari export fokozása. Ugyanítt 1935. április 11-én arra figyelmeztetett, hogy „az ipari autarkisztikus törekvéseknek is ésszerű határok között kell maradnia.”

A Goldberger gyár a továbbiakban még nagyobb mértékben növelte exportját. A pótnyagok felhasználására tett kísérletek hasznosnak bizonyultak, mert a háború alatt a nyersanyagimport leállt, de magyar gyapot termesztésével akkor sem foglalkoztak. Valóban nagy hasznót hozhatott volna a gyárnak, ha a legfontosabb nyersanyagát, a pamutot, vagyis a gyapotot hazai forrásokból szerezhetné volna be. Ha valakinek, úgy G. Leónak súlyos gondokat vehetett volna le a válláról a hazai pamut. A pamutláz évében fel is kérte Schmidt Rezsőt, Magyarország geológiai természetének alapos ismerőjét a kísérleti pamuttermelés költségvetésének elkészítésére. A költségvetést 1934 januárjában megkapta. Annak készítője maga is a magyar pamuttermelés lelkes és meg nem értett hívének mondta magát.

A lelkesedés ellenére az elképzelés igen óvatos volt. Mindössze tíz, egyenként öt holdas területen képzelte el a kísérleti termelést. Ennél nagyobb kísérleti telep létesítését már kockázatosnak tartotta.

1934. júniusban Goldberger Leó a felsőházban az 1934/35. évi költségvetés vitájában az árkérdéshez hozzászólva említette meg a magyar pamuttermelés kérdését.

Szarka Nándor kísérleteinek kudarcával a kérdés lekerült a napirendről, csak az '50-es években éledt újra. A monumentális kísérlet kimenetele végképp kijáratlanította a magyar pamuttermelés szorgalmazóit.

Az idézett újságcikket a Goldberger gyárban gyűjtötték össze. A levéltári anyagban Z 1349, Goldberger Sám. F. és Fiai Rt., Ügyvezető Igazgatóság, 87-89. csomó, 607. tétel, Újságkivágatokban található.

Források

A kísérleti pamuttermelés költségvetése

Méltóságos
budai Dr. GOLDBERGER LEÓ
m. kir. kormányfőtanácsos úrnak

BUDAPEST

Személyes tárgyalásunk alkalmával volt kegyes megbízni avval, hogy egy nagyobb mérvű kísérleti pamuttermelés költségvetését juttassam Méltóságodnak. Nagybecsű óhajának eleget téve, a kívánt költségvetést az alábbiakban van szerencsém Méltóságod elé terjeszteni:

A költségvetés alapja 1. - azaz Egy katasztrális hold

1. Földbér.....	2000 pengő
2. Két szántás.....	2000
3. Egyengetés, porhanyítás.....	1000
4. 20 kg vetőmag, valamint 20 kg tartalék vetőmag, összesen 40 kg á 60 fillér.....	2400
5. Vetés - ültetés - 4 napszám á 2 P.....	800
6. Gyomirtás - kapálás - 5 ízben á 4 napszám, 20 napszám á 2 P.....	4000
7. Aratási - szedési - költség 30 napszám á 2 P.....	6000
8. Az irányítás és ellenőrzés útköltsége tehát vasút, autó, kocs, valamint az ellenőrző közeg ellátási költsége, szálloda, étkezés stb. telepenként.....	60 000
összesen.....	78 200 pengő

Ezt az összeget természetesen még fokozza az irányító közeg javadalmazása.

A kísérleti termelés természetesen nem hasonlítható össze egy normális termelés költségeivel, miután ez egyúttal egy oktató eljárás, amelyet nem lehet egyszerűen írásba foglalni, és a termelő gazdára bízni a továbbiakat. A magyar gazdának, nevezetesen a tudományosan képzett gazdának az a rossz szokásuk - ezt sajnálatos tapasztalatok alapján állíthatom - soha nem követik az írásos útmutatást, mert ennél ők maguk mindig jobbat akarnak tudni, s ez okozza rendszeren a kísérleti sikertelenségeket. E téren annak kell történnie, amit a növényzet a különböző talaj és klimatikus viszonyok között megkövetel, és azt bárkinek is előbb meg kell tanulnia.

Egy-egy kísérleti telep kiterjedése lehetőleg öt kat. hold legyen, mert ez az a terület, amely már végleges konzekvenciát képes szolgáltatni. Egy 5 holdnál kisebb terület szakszerű kezelése és ellenőrzése túl drága lenne, egy nagyobb kísérleti telep viszont igen kockázatos volna.

Miután Méltóságod oly kísérleti termelést óhajt végeztetni, amelynek tanúságaképpen a pamuttermelést az egész országban mint egy új és gazdaságos mezőgazdasági ágat óhajt bemutatni azon célból, hogy a hazai textilipar szükségleteinek bizonyos hányadát a hazai termésből legyen képes fedezni, feltétlen fontos, hogy ezen kísérleti termelés a legnagyobb felkészültséggel, szaktudással, kellő szakértelemmel és abszolút pontossággal végeztessék annál is inkább, mert ha ezen kísérleti termelés a pamuttermelés létjogosultságát fogja bizonyítani - mint ahogyan ezt bizonyítani fogja is - Méltóságod egy akkora jótéteményt fejtett ki az egész ország érdekében, amelyért háláját Méltóságoddal szemben leróni soha nem lesz képes.

Mint Magyarország geológiai természetének alapos ismerője azt javasolom, hogy a kísérletek részint az Alföldön, részint pedig a Dunántúlra ejtessenek meg. Ez két szempontból igen fontos, nevezetesen: hidegség és szárazság. Az Alföld melegebb, mint a hegyes, dombos Dunántúl, de veszélyesebb a talaj-menti fagyok miatt. Az Alföld ezentúl szárazabb, sokkal kevesebb csapadékkal bír, mint a Dunántúl. Ez a két körülmény azonban a pamuttermelésre igen lényeges kihatással van, sőt a termelés legfontosabb elemét képezi. Szerintem tehát a pamuttermelés a dunántúli oldalon sokkal biztosabb, mint az Alföldön, és ennek ellenére mégis szükségesnek tartom az Alföldön is kísérleti termelést végeztetni **összehasonlítás szempontjából**.

Az Alföldnek vannak rajongói, és ha a pamuttermelés már megszerte meg fog indulni, számos jelentkező akad majd avval az indokkal... "az én földem a bőséges termésű Alföldön kerül el, tehát termelésre feltétlenül alkalmas". És hogy ez a tévhit senkit ne károsítson, szükséges a saját meggyőződés, nehogy később hatalmas összegek semmisüljenek meg egy elégtelen kísérleti termelés következtében, mert ennek a következményei bizonyára a gyáriparra hárulnának. Véleményem szerint a kísérleti termelés a következő vidékeken volnának megejtendőek:

A. Az Alföldön: Szeged környékén, Békés környékén, továbbá Szolnok, Szentes és Kalocsa vidékén.

B. A Dunántúlon pedig: Tolna, Baranya, Somogy és az egész balatoni körzet jöhet tekintetbe. Ezek a dombos-hegyes vidékek, melyeknek homokos, kavicsos talaja a pamuttermelésre szinte predestinálva van, s amelyeknek déli fekvésű területe az Alföldtől még abban is különbözik, hogy a nyári csapadék sokkal bőségebb, eltekintve attól, hogy a talaj menti fagyoknak nincsenek egyáltalán kitéve.

Miután én általánosan 5 kat. hold kiterjedésű kísérleti telepet javasoltam, egy-egy ily kísérleti telep hozzávetőleges költsége az előzetes költségvetés alapján cca a következőképpen alakulna:

1. katasztrális hold termelési költsége 182 pengő,

e szerint 5 kat. hold termelési költsége.....	910 P
plusz kiszállási költség.....	600 P

10 drb. á 5 holdas kísérleti telep termelési és ellenőrzési költsége tehát hozzávetőlegesen 15 100 pengőt venne igénybe a szakközeg javadalmazásán kívül. Végtelenül megtisztelve érzem magam az által, hogy Méltóságod ezen horribilis perspektívájú kérdéssel tanácsért hozzám fordult, és ezennel a legnagyobb készséggel igyekszem megadni mindazon szükséges felvilágosítást, mely a kérdéssel összefügg. A félreértések elkerülése céljából kénytelen vagyok még megemlíteni, hogy engem ez ügyben jelenleg még csak az erkölcsi sikerek érdekelnek, és nem az esetleges jövedelmek, melyek talán személyemre hárulnának. Miután én jelenleg a m. kir. pénzügyminisztérium megbízásából az országban a jobb fajta keleti dohányok honosítását vezetem, nem vagyok kereset nélküli, de kijelentem, a legnagyobb készséggel és odaadással hajlandó vagyok szerény tudásomat és bőséges tapasztalataimat Méltóságod rendelkezésére bocsátani, s eme magasatos cél eléréséhez Méltóságod mellé munkatársnak szegődni annál is inkább, hiszen köztudomású, hogy e cél eléréséért máris szinte lehetetlen módon küzdöttem minden érdem elismerése nélkül, ellenkezőleg egy hatalmas ellenséges tábor lett fáradozásom osztályrészre. Kérem, fogadja Méltóságod megkülönböztetett nagyrabecsülésemet és vagyok

Budapest, 1934. január hó 6-án

mély tisztelettel
Schmidt Rezső

(Z 1349 Goldberger Sám. F. és Fiai Rt. Ügyvezető Igazgatóság,
31. csomó, 144. tétel: dr. Buday Goldberger Leó levelezése)

Goldberger Leó felszólalása a pamuttermesztés ügyében

Buday-Goldberger Leó
felsőházi tag
Felszólalása
az 1934/35. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslat tárgyalásakor.

Elmondotta a felsőház 1934. június hó 15-én tartott ülésén.
(Az árproblémához szólott hozzá.)

„E fejtegetésemben a textiltölgés árképződését veszem alapul, mégpedig azért, mert e cikkek nyersanyaga - legalább még egyelőre - az országban nem terem. Vajon nem fog-e teremni, azt nem tudom. A Magyar Mezőgazdasági Kamarának dicséretére váljék, hogy a pamuttermelés kérdésével megint foglalkozni kezd és remélem, hogy a földművelésügyi minisztérium ezeket a kísérleteket messzemenően istápolni fogja. Nem mondom, hogy Magyarországon máról-holnapra annyi pamut fog teremni, amennyire az országnak szüksége van, de látuk, hogy annakidején cukorrépa sem termett az országban, s voltak olyan idők, amikor még bor sem termett, a paprikát pedig délszaki növénynek tekintették. Ma Bulgáriában és Romániában - nemcsak Oromániában, hanem az elszakított részekben is - igen nagy reménnyel kecsegtető pamuttermelési kísérletekről beszélnek. Remélem, talán mindannyian megérjük még, hogy ruházkodásunknak ez a főanyaga magyar pamutból fog készülni.”

„Van ezután egy másik ilyen magyar cikk, a lenszalma. Valószínűleg mindannyian méltóztatnak tudni, hogy egy-két nagyobb textilgyárunknak sikerült az addig majdnem értéktelen lenszalmát, amelyet csak tüzelésre lehetett használni, feldolgozni, és belőle pamutot szurrogáló anyagot készíteni, ami a mezőgazdaságnak is hozzáadéktöbbletet fog biztosítani, és deviza-szempontról is elég értékes, mert ha az összes lenszalmát Magyarországon - 35 000 katasztrális holdat véve alapul - feldolgoztatjuk, 600-700 ezer dollárt takarítunk meg a pamutvásárlásnál.

(„Egyelőre azonban a pamutcikkek alapanyagát száz százalékig külföldről vagyunk kénytelenek vásárolni.”)

Z 1349, 31. csomó, 144. tétel

Levél (másolat) a kecskeméti kísérlet ügyében

Dr. A./K.
Pesti Ház
Mélt. Dr. Leó vezérigazg. úrnak.
Ad. Gyapottermelés

Szarka Nándor Méltóságodhoz intézett csatolt levele szerint 1925 óta kísérletezik, ill. akklimatizál évről évre gyapotot. Eddig 16 000 pengőt ölt ebbe. Az idei év volna az utolsó kísérleti éve, de anyagilag annyira kimerült, hogy a tavaszi szántáshoz szükséges 150 pengőt sem tudja már előteremteni. Ez ügyben az Országos Kamarához is fordult, de visszautasították. Kéri Méltóságodat, hogy az Orsz. Kamaránál érdekében odahatni szíveskedjék, hogy a várostól jelenleg bérelt 30 kat. hold tavaszi szántáshoz szükséges 150 pengő néki kiutaltassék, nehogy sok évi munkája és anyagi áldozata épp a cél előtt megsemmisüljön.

1935. (dátum nélkül)

Z 1349, 31. csomó, 144. tétel

Címkék:

[Goldberger](#) ^[3]

[Gyáripárosok Országos Szövetsége](#) ^[4]

[GYOSZ](#) ^[5]

[Magyar Nemzeti Bank](#) ^[6]

[MNB](#) ^[7]

[magyar gyapot](#) ^[8]

Kiadás: 5. évfolyam (2005) 5. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/kuriozumok/a_magyar_gyapot_1934ben.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/kuriozumok/a_magyar_gyapot_1934ben.html

[2] https://www.archivnet.hu/..tinymce/jscripts/tiny_mce/plugins/paste/blank.htm%23_ftn1

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/goldberger>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/gyariparosok-orzagos-szovetsége>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/gyosz>

[6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/magyar-nemzeti-bank>

[7] <https://www.archivnet.hu/cimkek/mnb>

[8] <https://www.archivnet.hu/cimkek/magyar-gyapot>